

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

DOI 2023
Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

«Smart-turizm: XORIJIY TAJRIBA VA UNI O‘ZBEKISTONDA QO‘LLASH ISTIQBOLLARI»

Respublika ilmiy-amaliy anjumani

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
ILMIY MAQOLA VA TEZISLAR TO‘PLAMI

2023-yil 15-dekabr, maxsus son

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 542 sahifa, 15-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Faxrod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javoxir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

UO'K: 338.48 (075)

KBK: 65.433(011)

“Smart-turizm: XORIJIY TAJRIBA VA UNI O‘ZBEKISTONDA QO‘LLASH ISTIQBOLLARI”.
Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari to‘plami. – T.: “YalIT” jurnali, 2023. – 540-b.

To‘plamga xorijiy va mahalliy olimlar, sohaning yetuk mutaxassislari va oliy o‘quv yurtlarida turizm sohasidagi muammolar bo‘yicha ilmiy izlanishlar olib borayotgan doktorantlar, tadqiqotchilar, vazirlik, qo‘mita va turli mulkchilik shaklidagi korxonalar, tashkilotlarning yetakchi mutaxassislari, magistrning ilmiy izlanishlarining natijalari kiritilgan.

To‘plamda keltirilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va keltirilgan huquqiy-me‘yoriy hujjatlarning haqqoniyligi, tadqiqiy fikr-mulohazalar va takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

Mas‘ul muharrir: t.f.d., prof. K.A. Sharipov

Konferensiya tahrir hay‘ati: i.f.d., prof. M.P.Eshov, i.f.d., prof. G.Q.Abduraxmanova, i.f.d., prof. S.K.Xudoyqulov, i.f.d., prof. M.A.Yuldashev, i.f.d., prof. A.M.Abduvohidov, i.f.d., prof.M.T.Aliyeva, i.f.d., prof. A.A.Eshtayev, i.f.d., prof.A.N.Norchayev, i.f.n., prof. S.R.Safayeva, i.f.n., dots. D.I.Abidova, i.f.n., dots. X.Ochilova, i.f.n., dots. M.Nurfayziyeva.

Taqrizchilar:

Sh. Ergashxodjayeva, i.f.d., prof.

U. G‘afurov, i.f.d., prof.

Ushbu Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida o‘tkazilayotgan «Smart-turizm: XORIJIY TAJRIBA VA UNI O‘ZBEKISTONDA QO‘LLASH ISTIQBOLLARI» mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman to‘plami O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan nashrga tavsiya etilgan.

ISBN 978-9943-6856-0-4

TURIZM SOHASI ORQALI AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI

Matkabolova Dilorom Xalilullayevna

“Turizm” kafedrası PhD, dotsent v. b.

Annotatsiya: O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish maqsadida amalga oshirilayotgan tashabbuslar, turizm sohasida malakali kadrlarni ko'paytirishni talab etadi.

Kalit so'zlar: Ta'lim sohasi, oliy ta'lim tizimidagi islohotlar, malakali kadrlar, ijtimoiy soha, raqamli texnologiyalar, ta'lim platforma, oliy o'quv yurtlari, dunyodagi yetakchi universitetlar, xorijiy universitetlar.

Abstract: Initiatives implemented in Uzbekistan through the development of the tourism sector require the increase of tourism qualified personnel.

Key words: Educational sector, processes in the higher education system, qualified personnel, social sector, computer technologies, educational sector, platform of higher education institutions, platform of higher education institutions, top-level universities, universities.

Аннотация: Реализуемые в Узбекистане инициативы по развитию туристической сферы требуют увеличения количества квалифицированных кадров в сфере туризма.

Ключевые слова: Образовательный сектор, реформы системы высшего образования, квалифицированные кадры, социальная сфера, цифровые технологии, образовательная платформа, высшие учебные заведения, ведущие университеты мира, зарубежные университеты.

Turizm sohasi orqali aholi bandligini oshirish uchun olib borilayotgan islohotlarning natijasi tez orada bilinmasligi mumkin, ammo bu bo'yicha kompleks o'zgarishlarning olib borilishi o'z navbatida uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga ta'sir ko'rsatishi tabiiydir. Bunda har bir davlat o'zining xususiyatlaridan kelib chiqqan holda chora tadbirlarni ishlab chiqishlari talab etiladi, bu ularning aktivlari hisoblanadi, bu aktivlarga tarixiy obidalar, ziyoratgoh joylar, xushmanzara tabiat qo'ynidagi turli xil joylar, milliy taomlar, festivallar va hokazolar kirishi mumkin.

Turizm sohasi orqali aholi bandligini ta'minlash uchun dastlab turistlar oqimini yaxshilash lozim, bundan avval esa turistlarni sayohat qilishga undovchi sabab va motivlarni o'rganib chiqamiz.

Sayohat qilish motivatsiyasi turli kontekst va madaniyatlarda o'zgaruvchan bo'lib, bir turistni boshqasidan ajratib turadigan elementni aniqlash qiyin hisoblanadi. Krompton turizm psixologiyasi sohasida odamlarni ta'tilga chiqishga undaydigan omillarni ikkita makro toifaga ajratdi.

- sayohat qilish istagini tushuntiruvchi turtki omillar;
- maqsadni tanlashni tushuntiruvchi jalb qilish omillari.

Ushbu tasnifga ko'ra, ta'tilni tanlashda ikki xil jihat o'ynaydi va ba'zan ziddiyatli ham hisoblanadi: psixo-ijtimoiy bu yerda muallif sayohat qilish uchun yetti motivatsiyani aniqlaydi:

- kundalik hayotdan va uning atrof-muhitidan qochish;
- o'zini o'zi qidirish va baholash;
- jismoniy va ruhiy yengillik, hashamat uchun,
- oilaviy munosabatlar va do'stlikni yaxshilash va mustahkamlash;
- ijtimoiy munosabatlarni osonlashtirish.
- "moddiy narsalar", bayramning iqtisodiy imkoniyatlari va madaniy-geografik elementlarini nazarda tutadi.

Ushbu muammolar ta'tilni tanlash jarayonida bir-biriga ta'sir qiladi. Turtki omillar ijtimoiy-psixologik xarakterga ega bo'lib, shaxsning ichki ehtiyojlari bilan bog'liq. Ularning orasida asosiy omil stress va kundalik cheklovlardan "qochish" istagi kabi ko'rinadi.

Jalb qilish omillar o'rniga ma'lum bir maqsadning jozibali elementlarini anglatadi. Bu, odatda, dam olish va sayohat yo'nalishlarini sinchkovlik bilan tanlaydigan va oraliq bosqichlarga e'tibor qaratgan sayyohlarda namoyon bo'ladi, masalan, dunyoqarashni kengaytirish imkoniyatlari.

Sayyohlarni odatda ma'lum bir sayohat tanloviga undaydigan sabablarni topish uchun ko'plab tadqiqotchilar kundalik hayotdan va jamiyat keltirib chiqaradigan muammolardan "qochish" sayohatni

tanlashda takrorlanadigan element ekanligini ta'kidlaydilar. Bunday holda, bayram kundalik hayotda (quyosh, dengiz, dam olish, o'yin-kulgi va boshqalar) seziladigan ba'zi ehtiyojlar va kamchiliklarga nisbatan kompensatsiya rolini bajaradi. Shu bilan bir qatorda, bu yil davomida qilgan ishlari uchun odamlarni mukofotlash usuliga aylanadi: bu tanlov orqali har bir kishi o'zini boshqalardan ajratib turishiga e'tibor qaratishadi. Va nihoyat, shuni ta'kidlash kerakki, ko'pincha sayohat qilish motivatsiyasi tanlangan ta'til turiga bog'liq. Masalan, turizmning ayrim turlari bilan bog'liq bo'lgan ba'zi sabablarni ko'rib chiqishimiz mumkin.

- fiziologik: sog'lomlashtirish turizmi, sport turizmi;
- chalg'ish: kundalik hayotdan chalg'ish turizmi;
- madaniy: madaniy, tarixiy, badiiy turizm va boshqalar;
- ekologik: ekoturizm va boshqalar;
- hashamat: elita turizmi, bir xil ijtimoiy sinf yoki undan yuqori toifadagi odamlar uchun;
- kashfiyot: sarguzasht turizmi, piyoda sayr qilish va boshqalar.

"Turistning ehtiyojlari odamlarning oddiy hayotdan qochib ketishini his qilishlari zaruratidan kelib chiqadi, shuning uchun kundalik hayot bilan solishtirganda yetarlicha idrok qilinadigan uzilishlar va qaytish istiqboliga nisbatan asosli shubhalar paydo bo'ladi". Shu nuqtayi nazardan, ushbu motivatsiyalarni ikki sinfga bo'lish mumkin:

- o'yin-kulgi, o'yin-kulgi va dam olishni qidirishda yuzaga keladigan bo'sh vaqt motivlari yoki istaklari;
- bilim, o'rganish, yangilik izlashda yuzaga keladigan madaniy motivlar yoki istaklar.

Insoniyatning butun tarixi davomida odamlar san'at, savdo va migratsiya orqali madaniy tajriba, g'oyalar, qadriyatlar va tovarlar almashishgan. Odamlarning madaniy o'zini namoyon qilishlari doimo qiziqish uyg'otadi. Turistning dunyoning turli burchaklariga nisbatan tabiiy izlanuvchanligi eng kuchli turistik motivlardan birini tashkil qiladi. Sayyohlar tashrif buyuradigan obyektlar ularning ma'naviy boyishi, dunyoqarashi kengayishiga xizmat qilmoqda.

Mamlakatning tarixiy va madaniy salohiyati turizmning asosiy omillaridan biridir, chunki:

- 1) Turistlarni jalb qilishning muhim vositasi, sababi tarixiy-madaniy meros bilan tanishish turistik motivlarning eng kuchli rag'batidir;
- 2) madaniy va tarixiy meros obyektlari zamonaviy shaharlarning muhim boyligi bo'lib, ular foyda keltirishi va ularning iqtisodiy rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin;
- 3) Ijtimoiy sohada mavsumiy tebranishlarni tenglashtirish va turistik oqimlarni hududda bir tekis taqsimlashda katta ahamiyatga ega;
- 4) Bu mintaqaning qulay imidjini yaratadi, tarixiy va madaniy merosning "brendini" yaratadi, bu esa turistik maydonda yetakchilikni qabul qilishning samarali vositasi sifatida ishlatiladi.

Va nihoyat, madaniy-tarixiy markazlar nafaqat hududga daromad keltirmoqda, balki mahalliy aholining noyob merosi bilan faxrlanishlariga zamin yaratadi va uni sayyohlar bilan baham ko'rish imkonini beradi. Deyarli har qanday ma'lumotni bosma nashrlar, badiiy adabiyot va boshqa manbalardan olish mumkin bo'lsa-da, tarixiy haqiqat eskirmaydi: "Rasm ming so'zga arziydi". Mintaqaning madaniy salohiyati uning tarixiy merosida namoyon bo'ladi. Noyob tarixiy obyektlarning mavjudligi mintaqada turizmning muvaffaqiyatli rivojlanishini oldindan belgilashi mumkin. Turistik motivlarning eng kuchli rag'batlantiruvchisi bo'lgan tarixiy-madaniy turizm turistlarni jalb qilish resurslarini kengaytirishga ham yordam beradi. Turistik xarajatlar tufayli shahar iqtisodiyotiga qo'shimcha pul keladi. Viloyatga kelayotgan sayyohlar sonining ortib borayotgani, shubhasiz, turistik mahsulotlar ishlab chiqarish hajmining oshishiga, turistik markazda faol iste'mol bozorining shakllanishiga va mahalliy turistik industriyaning sarmoyaviy jozibadorligi oshishiga sabab bo'lmoqda. Turistlar talabidan kelib chiqqan holda turistik mahsulotni ishlab chiqarish va sotish hajmining ortishi turizm industriyasining yangi obyektlarini (mehmonxonalar, umumiy ovqatlanish korxonalari, hordiq chiqarish va ko'ngilochar joylar) yaratishga, mavjud obyektlarni modernizatsiya qilish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga olib keladi. Mahalliy turistik industriya korxonalari sonining ko'payishi turizm sohasida band bo'lgan mehnat resurslari hajmini oshirishni taqozo etadi, bu esa ko'plab ayollar va yoshlarni ish bilan ta'minlash imkoniyatini yaratadi. Mavsumiy tebranishlarni tekislash va hududda turistik oqimlarni bir tekis taqsimlash tarixiy-madaniy turizm o'zgarmas kompensator bo'lib, hududning alohida qismlar-

ining iqtisodiy rivojlanishining notekisligini hal qiladi. Bu qoloq hududlarni ilg'or sanoat rayonlari darajasiga ko'tarish imkonini beradigan iqtisodiy, transport, kommunal va boshqa faoliyat turlarining paydo bo'lishi va kengayishiga yordam beradi. Tarixiy va madaniy meros tufayli mintaqada bozorda o'ziga xos obro'ga ega bo'lishi mumkin. Madaniyat elementlari va omillari tumanning turistik imkoniyatlari to'g'risidagi ma'lumotlarni tarqatish kanallari bo'lishi mumkin. Turizmni rivojlantirishning muvaffaqiyati nafaqat moddiy bazaga, balki tarixiy va madaniy merosning o'ziga xosligiga ham bog'liq.

Xalqaro Savdo Markazi (ITC) - Jahon Savdo Tashkiloti va Birlashgan Millatlar Tashkilotining qo'shma agentligi, savdoni qo'llab-quvvatlash institutlari va siyosatchilarga hamkorlar bilan barqaror va inklyuziv rivojlanish yechimlarini taqdim etish orqali rivojlanayotgan va o'tish iqtisodiyoti davridagi mamlakatlarda kichik biznes eksporti muvaffaqiyatini ta'minlashdan iborat bo'lgan vazifalarga e'tibor qaratadi. Inklyuziv turizm dasturi turizm industriyasining rivojlanish va qashshoqlikni kamaytirishga hissa qo'shish salohiyatini oshirish maqsadida tashkil etilgan. U turizmning salbiy ta'sirini kamaytirishga qaratilgan bo'lib, buning o'rniga turistik yo'nalishlarda va ularga tutash joylarda yashovchi mahalliy zaif erkaklar va ayollar va turizm sektori o'rtasidagi aloqalarni kuchaytirishga qaratilgan. Dastur inklyuziv turizm biznes modellarini yaratadigan, manfaatdor tomonlarning hamkorligini va mahalliy ishlab chiqaruvchilar va xizmat ko'rsatuvchi provayderlarni turizm ta'minoti zanjiriga qo'shadigan tadbirlarni rag'batlantiradi. Bu mahalliy ishlab chiqaruvchilar va xizmat ko'rsatuvchi provayderlarga zarur tovar va xizmatlarni yetkazib berish imkonini beradi va xaridorlarga mahalliy ishlab chiqaruvchilar bilan barqaror hamkorlikni rivojlantirish ko'nikmalarini beradi. Dastur potensial mahalliy ta'minot imkoniyatlarini baholaydi va bozorlarga kirishni osonlashtiradi, shu bilan tashqi yetkazib beruvchilardan import qilinadigan mahsulot va xizmatlar miqdorini kamaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Crompton, J.L. (1979). Motivation for pleasure vacation. —Annals of Tourism Research, 6, 409-424.
2. Wasche, H., Woll, A. (2010). Regional Sport Tourism Networks: a conceptual framework. Journal of Sport&Tourism, 15(3), 191-214.
3. United Nations World Tourism Organization (UNWTO) (2012). World Tourism Barometer, 10/March.
4. Zhao, W.; Ritchie, J.R.B. Tourism and Poverty Alleviation: An Integrative Research Framework. —Curr. Issues Tour. —2007.10.119.
5. Zagnoli, P., Radicchi, E. (2011). Sport Marketing e Nuovi Media /Sport Marketing and New Media/. Milano: Franco Angeli.
6. <https://factory.dev/blog/travel-tourism-mobile-app>
7. <https://www.trt.net.tr/uzbek/turk-dunyosi/2019/02/22/buxoroda-o-tayotgan-birinchi-ziyosat-turizmida-tashrif-buyuruvchilar-soni-ortmoqda-1150771>

MUNDARIJA

1-ШУЪБА

ЎЗБЕКИСТОНДА SMART-ТУРИЗМНИ ЗАМОНАВИЙ ПРИНЦИПЛАРИ АСОСИДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА БУНДА ХОРИЖ ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ

Ўзбекистонда Smart-туризмни ривожлантириш истиқболлари.....	5
Шарипов Конгратбай Аvezимбетович	
Рақамли инновацион технологиялардан туризмда самарали фойдаланиш йўллари	7
Эшов Мансур Пулатович	
Туристтик кластерларнинг технологик платформасини ишлаб чиқиш.....	10
Абдурахмонова Гулнора Каландаровна	
Tourism Development in Uzbekistan: Comprehensive Analysis of Current Trends and Future Prospects	13
Zufarova Nozima Gulamiddinovna	
Қорақалпоғистон Республикасида туризм соҳасининг янги йўналишларини ташкил этиш имкониятлари	17
Эштаев Алишер Абдуғаниевич, Хошимов Бахром Бахадирович	
Ўзбекистонда тоғ туризмнинг ривожлантириш йўналишлари	20
Ахмедов Икром Акрамович	
Туристтик-рекреацион ресурслари юқори бўлган минтақаларда кластерларни ташкил қилиш механизмлари.....	24
Норчаев Асатулло Норбўтаевич	
Развития смарт туризм в Узбекистане.....	28
М. Т. Алиева	
Smart Tourism Analysis and Future Trends.....	31
Sayyora Safaeva	
Opportunities for Developing Smart Tourism and Foreign Experience in Uzbekistan	34
N. Sh. Kabilova	
O'zbekiston turizmida XHR bozori va bunda smart turizmning o'rni	37
Temur Mirzayev	
Смарт-туризм: зарубежный опыт и перспективы его применения в Узбекистане.....	42
Хушназарова М. Г.	
Development of Smart Tourism in Uzbekistan	45
Narzullaeva Umidakhon, Abzalova Nozima	
O'zbekistonda turizm xizmatlari sohasining aholi bandligiga multiplikativ ta'siri	48
To'rabekov Sohibjon Sherboy o'g'li	
Smart-turizmni xorijiy tajribalar asosida rivojlantirish istiqbollari.....	53
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li, Nishonboyev Doniyor Erkinjon o'g'li	
Smart-turizm: xorijiy tajriba va uni O'zbekistonda qo'llash istiqbollari.....	55
Ulugboyeva Ezozahon Inomjanovna	
O'zbekistonning Smart-turizm salohiyatini jahon turizm bozorida targ'ib qilishning zamonaviy marketing strategiyalari.....	58
Fayyoza Ahmedova Rashidovna	
Modern Trends in the Development of Tourism and the Experience of Foreign Countries in the Application of Smart Innovations in Personnel Training.....	62
Iskandarova Nargiza Mashrabjonovna	

The Main Role of Smart – Tourism in Modern XXI Century Uzbekistan as an Example.....	65
Narzullayeva Fariza Akmalevna, Saydaliyeva Feruza Bakhtiyorovna	
How Does Smart Tourism Support Sustainable Tourism Development: the Case of Uzbekistan	67
Khusniddin Egamnazarov	
Appearances, Classification and Application of Smart Tourism.....	70
Akhmadjanova Mukhtasarkhan Anvar qizi, Sharifboyeva Fazilatxon Odilbek qizi, Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'g'li	
Фарғона водийсининг қишлоқ аҳоли пунктларида агротуризмни ривожлантиришнинг стратегик режасини ва смарт-технология концепциясини ишлаб чиқиш бўйича услубий ёндашувлар.....	74
Жумабаева Дилафруз Тожиidinovna	
Butun jahon smart turizmi bozorining rivojlanish xususiyatlari.....	78
Ravshanov To'yli Gulmurodovich	
Основные тенденции развития смарт туризма в условиях цифровой экономики в Республике Узбекистан.....	81
Салиева Екатерина Сергеевна	
Развитие Смарт-туризма в Узбекистане на основе современных принципов и использования зарубежного опыта	84
Ахмеджанова Ирада Усмановна, Халилова Нодира Абдухамид кизи	
Будущая роль Смарт-туризма на мировом туристическом рынке.....	88
Уралова Матлюба Ахоровна	
Проблемы и перспективы развития Smart-туризма в Узбекистане.....	95
Очилова Хилола Фармоновна, Раимова Севара Ойбековна	
Перспективы развития Смарт-туризма в Республике Узбекистан на основе современных технологий и использования зарубежного опыта.....	102
Рустамов Абдор Равшан угли	
Перспективы развития зелёного смарт туризма в Республики Узбекистан.....	106
Расулова Нигора Юсуповна	
Перспективы развития смарт туризма в Узбекистане на основе современных принципов	110
Сайфутдинов Шухратжон Султонович, Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна	
Перспективные направления развития смарт туризма в Узбекистане	113
Гузал Шеровна Хонкелдиева	
Развитие культурного Смарт-туризма в Узбекистане, с использованием опыта зарубежной компании «POLYMEDIA»	116
Караева Алёна Викторовна	
Turistik xizmatlar bozorini shakllantirishning rekreatsion dinamikasi.....	118
Bahrieva Zarina Nasimovna	
2-ШУЪБА	
SMART-ТУРИЗМИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ АСОСИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ	
Main Features of Smart Tourism Organization.....	121
Narzullaeva Umidakhon	
The Role Smart-City Infrastructure in the Tourism and Architecture	124
Mukhlisa Akromova Saydimukhtor qizi	
The Main Components of the Development of “Smart” Tourism in the Region	130
Agzamova Nargiza Gapurovna	
Туризм соҳасида рақамли технологиялар орқали смарт туризмни ташкил этишнинг асосий хусусиятлари	135
Ҳамдамов Амридин Ҳамдам ўғли	

Минтақа туризмни ривожлантиришда хизмат кўрсатиш корхоналарининг Smart-ахборот моделлари асосида ривожланиши	140
Ш.Х.Мухитдинов	
Analysis of Cases of Use of Smart Technologies in Tourism and Hotel Enterprises.....	146
Hamidova Muxtasarxon Iqboljon qizi, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Tarixiy shaharlarda turizmni rivojlanishida raqamli texnologiyalarning o'rni.....	152
Ro'zibayeva Zulayho Baxrombek qizi	
Turizm sohasi rivojlanishida Smart-turizmning o'rni	159
Dadamuxamedova Mushtariy Maxmudjon qizi	
Mamlakatimizda turizm sohasini raqamlashtirish va boshqarishni takomillashtirish	162
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
Development of Smart Tourism in Uzbekistan Based on Modern Principles and Using Foreign Experience	165
Gulrukh Yusupova, Nilufarkhon Ashuralieva	
Jizzax viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida turizmning ahamiyati va roli: yangicha Smart yo'nalishlar va mexanizmlar	168
Aynakulov Muxitdin Abduxamidovich	
The Role of Smart Technologies in the Development of Agrotourism.....	172
Yoriyeva Farangiz Murodilloyevna	
Turizmning rivojlanishini barqarorlashtirishda prognozlashning mohiyati va obyekt.....	175
Axmadjanova Muxtasarxon Anvar qizi, Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'gli, Sharifboyeva Fazilat Odilbek qizi	
The Main Trends in the Development of Digital Tourism in Uzbekistan	181
Ismailova Sayyora Ulugbekovna	
Jahon ziyorat turizmi obyektlarining turizm rivojlanishiga ta'siri	186
Karimova Maftuna Komiljon qizi	
The Future of Smart Tourism: Transforming Travel Experiences	191
Nurmukhammad Oppokkxonov	
Sayyohlik yo'nalishlariga tashrif buyuruvchilar uchun aqlli texnologiyalarning ahamiyati	193
To'xtayeva Xurshida Farhodovna	
O'zbekistonda Smart-turizmni rivojlantirish choralari.....	200
Raximova Dilfuza Mirzakasimovna	
Exploring Smart Tourism: Lessons From Abroad and Opportunities for Uzbekistan	206
Nasiba Mukhtorova, Zohid Askarov, Angelo Battaglia	
Smart Tourism: Pros, Cons and Potential Future Development	215
Baratov Asadbek	
Turistik destinatsiyalarni boshqarish orqali turistik mintaqalarni rivojlantirish.....	218
Toirova Nozima Miraxmad qizi	
Hududlarda turizm sohasini rivojlantirishning multiplikativ samarasi	221
Karshiyev A. A.	
Основные компоненты развития смарт туризма в Ташкентском регионе: перспективы и вызовы	223
Зиёвиддинова Тарона Ойбек кизи	
Инновационные тенденции применения умных технологий в развитии туризма и гостиничного бизнеса.....	226
Мусаева Сайёра Абдивахитовна	
Цифровизация как важнейший двигатель индустрии туризма.....	234
Д. Абидова	

Путешествие будущего: формирование и инновационное развитие направления Смарт-туризм	239
Курашева Валерия Олеговна, Ивонина Наталья Викторовна	
Основные особенности организации смарт-агротуризма в Узбекистане.....	241
Анваров Нодир Аллаёрович	

3-ШУЪБА

ЎЗБЕКИСТОННИНГ SMART-ТУРИЗМ САЛОҲИЯТИНИ JAҲОН ТУРИЗМ БОЗОРИДА
ТАРҒИБ ҚИЛИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯЛАРИ

Enhancing Marketing Strategy for the Development of Mountain Tourism.....	255
Mavlanov Golibjon Mahammad o'g'li	
Smart Destination Management: Challenges and Practices	258
Nurmukhammad Oppokkxonov	
О'zbekistonda qishloq turizmining shakllanish va rivojlanishi.....	260
Usmonov Sardor	
Фарғона водийсида туризм соҳасини ривожлантиришнинг ҳудудий дифференциал хусусиятлари	263
Максумов Азизхон Нодиржон ўғли	
О'zbekistonda turizmi rivojlantirishning jahon tajribasi muammo va istiqbollar	268
Aynaqulov Xusniddin Abduxamidovich, Teshayeva Farida Shuxrat qizi	
Hududlarda Smart-turizmi rivojlantirishda xorij tajribasini qo'llash istiqbollari	271
Islomova Dilrabo Salomovna	
Consideration of Positive and Negative Impacts of Smart Tourism on Destination Branding, Case of Uzbekistan.....	274
Ms. Yulduz Yakubova	
Analysis of the State of Use of Smart Technology in Hotels.....	276
Uralova Dilbar Anorbayevna, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Hududlarda smart turizmi rivojlantirishda xorij tajribasini qo'llash istiqbollari.....	281
Islomova Dilrabo Salomovna	
Smart-turizmi tashkil etishning asosiy xususiyatlari	284
Uralova Matlyuba Axrorovna	
О'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida turizm sohasining o'rni.....	286
Matchanov Azizbek Umirbek o'g'li	
Mehmonxona xo'jaligida yashil texnologiyalarni joriy qilish.....	289
Xakimova Nargiza Axadjon qizi	
Mamlakatimizda Smart-turizmini rivojlantirish masalalari va iqtisodiyotda tutgan o'rni.....	293
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li, Nishonboyev Doniyor Erkinjon o'g'li	
Dam olish turizmida Smart parklarning o'rni	295
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Rekreatsiya turizmini rivojlantirishda Smart texnologiyalardan foydalanish	297
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Smart Tourism: Foreign Experience and Prospects for Its Application in Uzbekistan.....	299
Avezova Nilufar	
Использование BIG DATA и AI для реинвентаризации маркетинга туризма в Узбекистане: новые перспективы в глобальной конкуренции	304
Турабекова Фарангиз Наримонбек кизи	
Проблема в смарт туризме	310
Аскаралиева Муштарий Баходировна	

Смарт туризм в Узбекистане: новые подходы и современные решения	313
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Смарт туризм в Узбекистане: новые возможности и вызовы.....	315
Бекмурадова Лайло Турсунмаматовна	
Влияние цифровых технологий на развитие туристского рынка в Узбекистане	323
Мустаева Шохида Саъдуллаевна	

4-ШУЪБА

ТУРИЗМ ВА ТАЪЛИМ: ШАРТ-ШАРОИТИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ

Таълим туризми тушунчаси моҳияти ва уни ривожлантиришнинг хориж тажрибалари	327
Саъдуллаева Гулноза Содиқ қизи	
Toshkent viloyatida agroturizm obyektlarini rivojlantirish va kadrlar salohiyatini oshirish istiqbollari.....	330
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna	
Smart-turizm faoliyatini boshqarish jarayoniga yondashuvlar	337
Mirzayev Abdullajon Topilovich	
Ilmiy faoliyani rivojlantirishda ta'lim tashkilotlaridan maqsadli foydalanish.....	341
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Turistik xizmatlarning reklamasini amalga oshirishda ijtimoiy tarmoqlarning ahamiyati	349
O. A. Norbo'tayev	
Ta'lim turizmining mohiyati va uni O'zbekistonda rivojlantirish imkoniyatlari.....	351
Jiyanov Uktam Panjievich	
Smart Tourism and Education: Conditions and Prospects in Uzbekistan	354
Gulrukh Yusupova, Sabina Turakulova	
Uzbekistan: Theory and Practice of Personnel Training for Tourism	361
Ochilova Hilola Farmonovna	
Marketing strategiyalarini qo'llash orqali mamlakat turizm bozorini rivojlantirish istiqbollari	365
Nurfayzieva Moxinur Zayniddinovna	
Turistik mahsulotlar shakllanishi bo'yicha nazariy yondashuvlar va narxlar tahlili	372
Imomov Sanjar Muxammadievich	
Mehmonxona sohasida Big Data texnologiyalarini qo'llash	376
Shermakhmadova Zarina Shavkat qizi	
Promoting Environmental Entrepreneurship And Innovation in a Green Economy.....	379
Embergenova Anjim Aydosbaevna	
Turizm xizmatlari eksportini oshirishda innovatsion marketing va raqamli texnologiyalar ta'siri	381
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	
Samarali marketing strategiyalari orqali O'zbekistonni raqobatbardosh turizm yo'nalishi sifatida jonlantirish	385
Xusniddinova Munavvar Sur'at qizi	
O'zbekistonda Smart-turizmni zamonaviy prinsiplari asosida rivojlantirish va bunda xorij tajribasidan foydalanish.....	388
Tojiboyev Toxirjon Zoxirjon o'g'li	
Mehmonxona va xizmatlar bozorini takomillashtirish, mehmonxonalarda Smart mehmonxona xizmatlarning tizimini joriy qilish	391
Mansurov Zokir Xusanovich	
Туризмни қўллаб-қувватлаш жамғармасининг соҳа ривожини молиялаштиришдаги аҳамияти.....	394
Примова Нигора Икром қизи	

Turizm – dunyo madaniyatiga ko‘prik.....	397
Abdullayeva Nilufar Sultanbayevna	
Key Features of Digital Advertising Development in Tourism in Uzbekistan.....	399
Mirziyo Sodikov Odiljon ogli	
Xizmat ko‘rsatish tarmoqlarida turizm va bank xizmatlarini bog‘liqliklari.....	404
Xakimov Zoxid Norbo‘tayeovich	
Innovative Management in Smart Tourism: a Digital Economy Imperative for Tourist Enterprises.....	406
Mamanov Mukhammadamin	
The Role of The Capacity of Service Personnel in the Organization of the Quality Service Process in Hotel Enterprises.....	409
Rakhmonova Nigina Anvarovna	
Развитие умного туризма – перспектива кадров в сфере туризма.....	412
Бухарова Нигора Газиевна	
Состояние гостиничного бизнеса в Самарканде и важность его развития.....	415
Мардонова Дилрабо Ширинбоевна	
Организационно-экономический механизм развития туристических комплексов.....	418
Хомидов Қаххорали Қурбонали ўғли	
5-ШУЪБА	
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	
Қорақалпоғистон Республикасида туризмни ривожлантириш имкониятлари.....	422
Эштаев Алишер Абдуганиевич, Маткаримов Жаҳонгир	
Вопросы развития Smart-туризма в Республике Каракалпакистан.....	425
Абдувахидов Абдумалик Махкамович	
Qoraqalpog‘istonning o‘ziga xos madaniy va tarixiy merosi.....	427
Xoshimov Вахром Вахадирович	
O‘zbekistonda ziyorat turizmini rivojlantirish istiqbollari.....	429
Matkbulova Dilorom, Abdug‘aniyev Toxirjon	
Соғломлаштириш туризми фаолиятини бошқаришда туристик кластерларни шакллантириш механизмларини баҳолаш.....	432
Ғофуров Азизбек Умаржонович	
Qoraqalpog‘iston Respublikasining o‘ziga xos ekologik merosi.....	435
Xoshimov Вахром Вахадирович	
Qoraqalpoq o‘lkasi turizm istiqbollari.....	437
Dehqonov Burxon Rustamovich	
Implementing Smart Tourism Strategies in Karakalpakstan.....	439
Mukhanov Murod Mukhan ugli	
Qoraqalpog‘iston Respublikasi turizm sektoridagi integratsiyaning nazariy asoslari.....	442
Xalimova Fayyoza Nafasovna	
Qoraqalpoqiston Respublikasida turizmni rivojlanish yo‘llari.....	445
Xushnazarova Maxzuna Gulamjonovna	
Turistik hududlarda turizmning barqaror rivojlanish konsepsiyalariga yondashuvlar.....	452
A. Asraqulov	
Минтақада туризм соҳасини бошқаришнинг ўзига хос хусусияти.....	455
Ембергенова Анжим Айдосбаевна	

Perspectives for the Further Development of Smart Tourism in Uzbekistan	460
Akhunova Shokhistakhon Nomanjanovna, Askarov Farhod Rakhmatovich	
Қорақалпоғистон Республикаси ички туризм йўналишлари.....	465
Н. А. Норчаев	
Qoraqalpog'iston Respublikasida turizmni rivojlantirish tendensiyalari	467
Islamova Qunduzxon Ikromboy qizi	
Тенденции развития Смарт-туризма в Республике Каракалпакстан	469
Очилова Х. Ф., Нагметуллаев А. А.	
Тенденции развития зеленого туризма в Республике Каракалпакстан.....	472
Расулова Нигора Юсуповна	
Перспективы развития смарт туризма в Республике Каракалпакстан	475
Косбергенова Нурзия Кудайбергеновна, Независимый исследователь	
Role of social media in promoting Sustainable Tourism in Uzbekistan	477
Ms. Nigina Kurbonova, Dr. Shalki	
Jahonda ta'lim turizmining rivojlanish tendensiyalari	487
Uktam Jiyanov, Maksudova Shahlo	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshrishda "Smart-turizm" xizmatlaridan maqsadli foydalanish.....	490
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
The role of tourism industry in the country's economy	497
Gofurova Vasila Odiljon qizi	
Tourism Impacts GDP Growth (and Decline).....	500
Gofurova Vasila Odiljon qizi	
Smart turizm texnologiyalarining sayyohlarning xatti-harakatlari, sayohatdan qoniqishlari va baxtli his qilishlariga ta'siri	503
Munojat Isakdjanova Inog'omovna	
Sayohat va turizm rivojlanish indeksi.....	507
Raxmonova Nilufar Yorqinovna	
O'zbekistonda smart turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	512
Kamoliddin Jahongirov	
Xalqaro turizm bozorida ta'lim turizmining o'rni va rivojlanish xususiyatlari.....	514
Ominaxon Ababaxriyeva, Kamoliddin Jahongirov	
Functional composition of irrealis	517
Ochilova Noila Farmonovna	
Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish mohiyati	519
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyotida zamonaviy logistika tizimlari mohiyati	521
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	524
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Turizm sohasi orqali aholi bandligini ta'minlash yo'llari	532
Matkabolova Dilorom Xalilullayevna	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.